

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 16. oktober 2017
Kontor: Straffulbyrdelseskontoret
Sagsbeh: Jørgen Jørgensen
Sagsnr.: 2017-0030-0145
Dok.: 518499

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 876 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 1. september 2017. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Rune Lund (EL).

Søren Pape Poulsen

/

Casper Grue Jensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 876 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren indhente en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen om direktoratets plan for endelig udfasning af grebet ”brystvendt benlås” i Kriminalforsorgens institutioner og efteruddannelse af erfarne fængselsbetjente i erstatningsgreb?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende:

”På baggrund af en konkret episode i en af kriminalforsorgens institutioner i januar 2011 nedsatte Direktoratet for Kriminalforsorgen en arbejdsgruppe, hvis formål helt generelt var at gennemgå kriminalforsorgens konflikthåndteringsmetoder. Arbejdsgruppen bestod af repræsentanter fra kriminalforsorgen og politiet samt lægefaglige medlemmer udpeget af Sundhedsstyrelsen. Det var arbejdsgruppens samlede vurdering, at man af sikkerhedsmæssige årsager ikke mente at kunne undvære grebet brystvendt benlås på daværende tidspunkt, herunder heller ikke at det kunne erstattes af andre greb, der vurderedes at indebære en mindre risiko for, at personalet rammes af spark mv.

Direktoratet for Kriminalforsorgen oplyste i skrivelse af 12. juni 2012 over for alle kriminalforsorgens tjenestesteder, at grebet brystvendt benlås bevares som en del af grebsrepertoiret, indtil der bliver truffet endelig beslutning om den fremtidige tilrettelæggelse af konflikthåndteringen i kriminalforsorgen. Direktoratet indskærpede samtidigt, at grebet kun bør anvendes, når ingen andre konflikthåndteringsmidler er tilstrækkelige og kun under iagttagelse af en række forholdsregler.

I oktober 2012 blev der nedsat et permanent metodeudvalg vedrørende magt-, sikrings- og selvforsvarsmidler samt den praktiske anvendelse heraf i fængsler og arresthuse med repræsentanter fra kriminalforsorgen og politiet samt kriminalforsorgens lægefaglige konsulent. Metodeudvalget har til opgave at undersøge mulighederne for at udvikle et greb eller en teknik, der sikkerhedsmæssigt er lige så effektiv som brystvendt benlås, men uden dette grebs indbyggede helbredsmæssige risici.

Metodeudvalget kom den 29. oktober 2012 frem til, at der ikke længere skal undervises i grebet brystvendt benlås, således at grebet over en årrække ikke længere vil blive anvendt. Grebet skal erstattes af grebet ”kontrolleret sideleje”, der i forhold til grebet brystvendt benlås skønnes at have en samlet lavere risiko

for alvorlige komplikationer, hvis grebet anvendes som foreskrevet.

I perioden november 2012 – august 2014 blev der gennemført en proces med udvikling af et nyt træningskoncept for selvforsvar, magtanvendelse og teori om konflikthåndtering i kriminalforsorgen. I denne periode blev der ikke afviklet konflikthåndteringskurser, da udviklingen af det nye koncept blev afventet. Fra september 2014 var træningskonceptet klar til at blive implementeret.

På den baggrund er der ikke siden november 2012 blevet undervist i grebet brystvendt benlås på konflikthåndteringskurser. En mindre gruppe elever er dog i forbindelse med deres grunduddannelse blevet undervist i grebet indtil september 2014. Anvendelsen af grebet brystvendt benlås er dog ikke blevet besluttet forbudt af kriminalforsorgen, da der kan opstå en nødsituation, hvor det kan være nødvendigt for erfarne fængselsbetjente at anvende grebet.

Ved brev af 1. februar 2017 henstillede ombudsmanden – hvis ikke dette allerede var sket – at direktoratet snarest lægger en plan for efteruddannelsen af personalet i det nye greb og dermed for den endelige udfasning af grebet brystvendt benlås.

Ved brev af 23. maj 2017 besvarede kriminalforsorgen ombudsmandens anmodning om oplysning om direktoratets plan for endelig udfasning af grebet brystvendt benlås og orienterede herunder om det nye koncept for selvforsvar, magtanvendelse og teori om konflikthåndtering, der blev indført fra 2015-2016. Kriminalforsorgen orienterede videre om, at kriminalforsorgen fortsat er i en udrulnings- og implementeringsfase i forhold til det nye koncept, og at implementeringsfasens afslutning afhænger af, hvornår medarbejdernes tilegnelse af konceptet er på et tilstrækkeligt niveau. Endvidere blev det oplyst, at når det vurderes, at medarbejderne er sikre i anvendelsen af det nye magtanvendelseskoncept, vil den fremtidige status for grebet brystvendt benlås blive besluttet.

Ved brev af 16. juni 2017 har ombudsmanden i forlængelse af direktoratets svar af 23. maj 2017 bedt kriminalforsorgen om at oplyse, hvor mange af de uniformerede medarbejdere der på nuværende tidspunkt har været igennem det nye uddannelsesforløb, herunder både fra starten af deres uddannelse og som efteruddannelse, samt hvornår direktoratet forventer, at medarbejdernes tilegnelse af det nye koncept har nået et tilstrækkeligt niveau. Ombudsmanden har samtidig bedt om at få oplyst, hvornår direktoratet forventer, at der kan sættes en dato for den endelige udfasning af grebet brystvendt benlås.

Til brug for besvarelsen af henvendelsen fra ombudsmanden har kriminalforsorgens uddannelsescenter den 10. august 2017 oplyst følgende om efteruddannelse af det uniformerede personale i erstatningsgrebet:

”På nuværende tidspunkt er status, at langt størstedelen af medarbejdere omfattet af målgruppen har deltaget i træningen. Antallet af medarbejdere i målgruppen (uniformerede basisedarbejdere), der på nuværende tidspunkt har været igennem det nye uddannelsesforløb, herunder både fra starten af deres uddannelsesforløb og som efteruddannelse, kan opgøres til ca. 87 % af de uniformerede basisedarbejdere. I antal svarer dette til ca. 2080 uniformerede basisedarbejdere, ud af en samlet gruppe på ca. 2400 uniformerede basisedarbejdere.

Det forventes, at den resterende del af målgruppen, (undtaget de som er på barsel, skadede eller lignende) vil kunne påbegynde træningen ultimo 2017. Efter den grundlæggende træning er gennemført, er forventningen, at også de fra medio 2018 vil kunne indgå i den løbende træning.

Det kan endvidere oplyses, at kriminalforsorgen i løbet af 4. kvartal forventer at påbegynde udrulning af det nye uddannelseskoncept til den øvrige del af den uniformerede medarbejdergruppe. Denne resterende gruppe omfatter uniformerede ledere, uniformerede medarbejdere tilknyttet Intensiv Overvågning, kriminalforsorgens pensioner samt uniformerede medarbejdere i administrative stillinger. Denne gruppe vil fra 2018 indgå i den kontinuerlige løbende træning.”

På denne baggrund er det kriminalforsorgens forventning, at der i begyndelsen af 2018 vil kunne lægges en plan, som indebærer en endelig udfasning i løbet af 2018 af grebet brystvendt benlås.”

Justitsministeriet bemærker, at ministeriet den 15. juni 2017 oplyste til Folketingets Retsudvalg, at Direktoratet for Kriminalforsorgen over for ministeriet har oplyst, at Folketingets Ombudsmand er orienteret om direktoratets plan for endelig udfasning af grebet ”brystvendt benlås”. Imidlertid var Folketingets Ombudsmand af direktoratet (alene) orienteret om, at når kriminalforsorgens medarbejdere er sikre i anvendelsen af det nye magtanvendelseskoncept, vil den fremtidige status for grebet blive besluttet.

Som det fremgår ovenfor, er det kriminalforsorgens forventning, at der i begyndelsen af 2018 vil kunne lægges en plan, som indebærer en endelig udfasning af det nævnte greb i løbet af 2018. Justitsministeriet vil orientere Folketingets Restudvalg, når planen foreligger og om indholdet heraf.